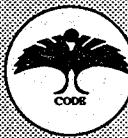

Jekatbaara

Cikela ceman n'a muesenan kunnafoniseben

a be bo kalo o kalo

Jamana baarada la BP: 2043 Bamako (Mali)

KOORI SANNIFEERE WAATI SERÄ, AN KA WULI K'AN JC A FE

DAKUNW

№ 2 : Sannifeere waati sera

№ 3 : Sannifeere don ye
dabanana wasadon ye !

Bugula dugu kibaruya

№ 4 : Saratilabanyetuma jumen
ye ?

№ 5 : Kalan ka di, a nogon te

№ 6 : Jantonyerela koro ko ka ni

№ 7 : Kunffurata joyoro
keneyako la

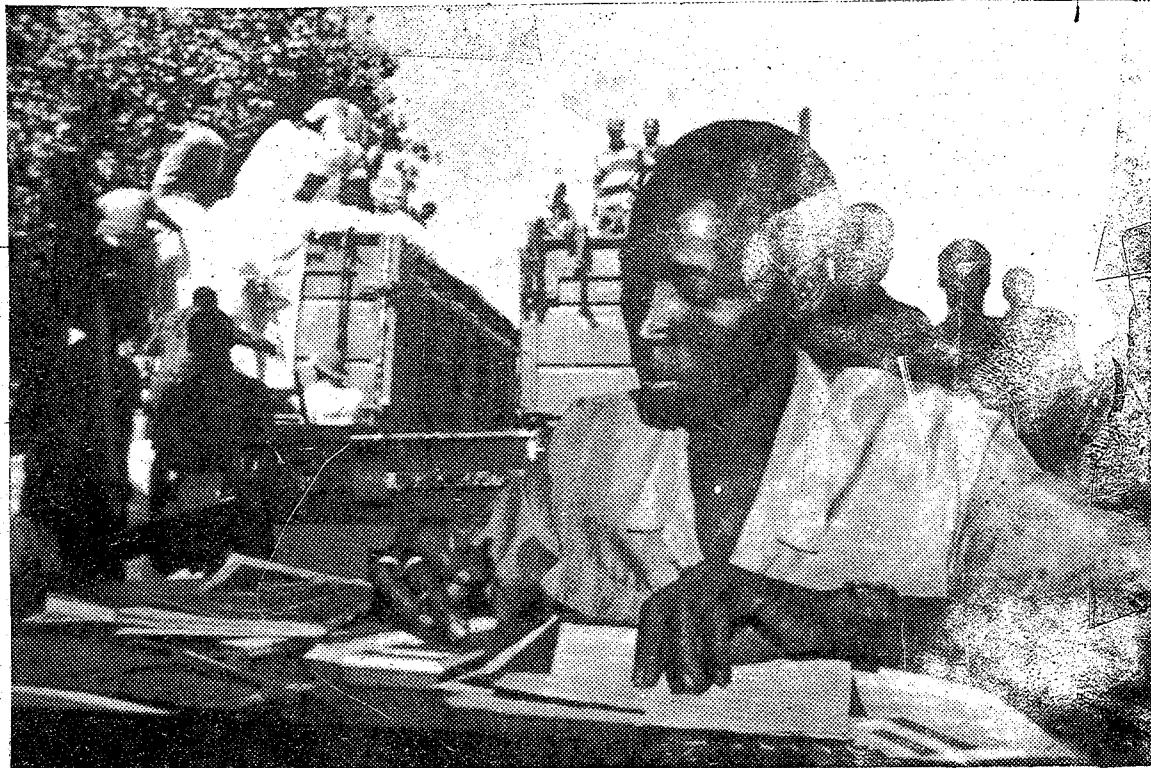
№ 8 : Taasibila ka nesin
Abdulayi Bari ma

№ 9 : Jumadonfin

№ 10 : Jené dugu, Tapama
Jenéro ni wasa !

Komoko

№ 12 : Nataba ni sugulamini

AN K'AN SEBE DON DENMISENW KA
DUGUMAKALANKO MA, O DE B'AN NAFA

YALI AW BE MUSODUGUKO KALAMA WA ?

KALO LADILIKAN

Dunu bennen ani bala bennen nagali be ke mogow bennen de fe. Dijené kono,
fosi duman te soró adamadenw ce-ben n'u ce-ben-kola ko. O be cogo min
danyerela fana b'o cogo la sigida kono. Ni mogó min ye tine ninnu dón, k'u
lawaleya, o tigi de be ke sigida kono jafilé ye.

Tumani Yalam Sidibe

Sannifeere waati sera

Kalo o kalo an hakili b'a la ka kunnafoni nafama danmadaw nesin aw ma, sannifeere hukumu kono, o dekoson anyebaabuninnu togo da ko "sannifeere sera".

Kalo temennen kumalateliya la an da sera : koori-joona, siralaben, kamijonw lafali ani koorisenewka sendika ka lasigiden kojew ma ponbasikili la.

Nowanburukalo in na an da bera se koori ani dafu suguw labenni sariyawma. O senfe an be kuma koori ani dafu wolomali sariyaw kan.

1° - suguw labenni sannifeere tuma

Kooricikela bee ka kan ka je ka sugu jo, k'a saniya, ka kamijonw temensiraw dila, ka jiribolow tige, ka gungurunw bo, ka koori lamayorow kogo mun, ka silow da ke fila ye. Duguw ka kan ka sugu kura jo nemene. Koorisuguw man kan ka jigin :

- toni 50 jukoro Kucala mara la
- toni 30 jukoro Fana, Sikaso ani San mara la
- toni 20 jukoro Otiwale mara la.

Dafusenewka suguw ka kan ka dantige u ye. Dafusandon ka kan ka fo u ye, a lamayorow ka kan ka sugandi sanni sannifeere don ce. Dafu be se ka lamara so kerenerennet d'kono.

Saro ani Jene mara

Sannifeere laben konuman ye cikelaw ni dugu mum'e ka nafasoro sira fo'o ye koori ko la

dasesenewka kan k'u hakili to u ka da noqow lamaryorow la. Dafu sugu ka kan ka se toni 2 ma, dasene kerenerennet be mara minnu na. O senekelaw be dafu doni wotorola k'a lase sugu la, n'u ye toni soro kamijon be n'a ta.

A nininen be koorisankuluw fe u ka dasenewka dafu san k'a fara noqon kan.

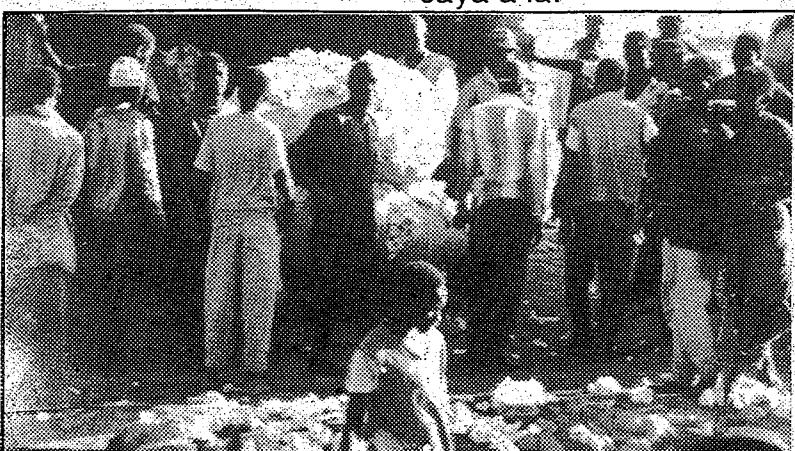
2nan - Koori ni dafu suguyaw

Koori ye suguya 2 de ye. Numan ani wolomabali. Koori wolomabali fana be se ka ke suguya 2 ye, n'o ye filanan ani juguman ye, n'an k'o ma ko sabanan. O de koson koori be san ka se suguya 3nan ma.

Duguyiriwatonw yere be se k'u ka koori woloma k'a numan n'a juguman danfara, sanni a ka se izini na. Nka koori songo te sara fo n'a jirala a wurusilen ko ko koori numan wali koori juguman don. O jaabiw be ci tile tan o tile tan, koorisenewka sendika ma yaasa a k'a da cikelaw

tulo kan. Obe ke sababuye ka koorisugu baarakelaw bila sira u ka baara la. Dugu koorifilelaw ka kanka baara ke tuma bee ni koori filelan ye.

Izini koorifileso fana ka kanka laben yaasa cikelaw nase k'u ka koori kunkankow segesegé k'a don. Nka a nininen be

Dugu mogow ka ben ko la de ye koribaara basigili sababu ye dugu kono

senekelaw fe u k'u nesin fo'ko koori kojew n'enabo jekulu ma. U n'olu be je k'u hakili jagabu u ka koori numanya n'a jugumanya kan. O jekulu ye nin mogo danmadaw ye :

- sene yiriwasiraw nemogo (CDDR)
- izini ni masinmafaw

nemogo (CDI)

- kooricikelawka sendika nemogo (Sycov).

Nin mogo ninnu ni kooritigiw ni koorifilela be je k'u hakili jagabu ben ani kotojogonta la kono.

Dafu suguya ye 3 ye. O suguya saba (3) songo te kelen ye:

- dafu fo'o a janya man kan ka jigin metere 1 ni tila jukoro.

- a fu ka kan ka saniya k'a je.

- a fu ka kan ka magaya, fen were kana jaagami a la.

Da filanan ja ja ka kan ka metere 1 ni tila bo. A be se ka jigin o jukoro fo ka se metere 1 ni santimetere 20 ma. Afu ka kan ka magaya, awa fen were man kan ka caya a la.

Dafu sabanan janya be se ka jigin metere kelen ni santimetere 20 jukoro.

- a fu ma saniya kosebe, tominiw b'a la awa a la fulendan.

*A to be boko nata kono
Mamadu Yusufu Sise
MAKOCI cinekuntigi
dankan*

Sannifeere don ye dabanana wasadon ye!

MAKOCI koorisenenaw bëe ye ninan ladilikan kalan u fërema, Jekabaara kosaféboko kono, min labenna u kanma MAKOCI ciñebaarada némogosola. Obë munjira? Ob'a jira ko sëgen kun ye a k'i nesuma monebodon. Ob'a jira ko baara kun ye a k'i nafa kunnawolo don. Koorisene ye baara yé min y'a joyoro jira an ka Maliba in n'a kónomogo ba caman ka bénogola n'u ka yiriwali dakun na. San o san, MAKOCI bë sefawari miliyari caman de ladon koorisenenaw ni Malijamana kun, k'osababu ke koori ye. Awa, ka da Mali koorisenenaw ka yeredi n'u ka timinandiya kan, Mali jamana

ye nekun ta koorisene na Afriki tilebinnefan jamanaw ce ro. Awa, n'a bora Ezipti jamana ni Sudan jamana na, jamana si t'an ne koorihake sorota ni koori numanko la Afriki mume kono. O ye wasakoba ye an ka kan k'an césirijala raja ka t'a fe walasa min kana til'anna. Nka, ninfen folen bëe ye koorisenena jana de togolako ye ! N'a fôra ko cew ka bo, danyerelaw de kodonderesi. N'a fôra kosené, dabananaw de ko don, minnu wosiji be dugukolo wajibya k'u sonfen na, fen min b'u nafa ani ka siginogonw ni mögo gansan wërew b'u nunma. Sené ye baara de ye taabolo wajibiyalen saba bëe min na.

N'i y'o kelen bila, i ka sëgen bë ke ntaalenba ka geeseda ye. Ka tile ni su ke geeseda la, i lankolon ka t'i buranw fo ! O taamabolo saba ye sëgen ni timinandiya ani ladilikan labato de ye. Ka sëgen tile koro waa kono, i birilen walima i bilalén misiw ko forobaara la, k'i timinandiya i ka sëgefen o (senfen) ladonni fe, nka k'o bëe ke mögö ka ladilikan kadara kono, mögo min bë seneko kalama ka temenikan. Nimogë min ye nin taabolo saba bo a sira fe, o ka "soroba" de bë dulon sanji nakohake la san kono, nontë o ka "dahirime musaka sorofen" soroliyewajibi ye san diya n'a goya bëe !

Sannifeere labenw bë senna. A ka kan ka damine soñin. N'a yere daminenen te ka ban. An ka wuli k'an jo a kecogo numan labenw fe. Siraw ka laben, suguw ka laben, mobiliw ka lafa teliya la, awa mögo ka soro an bolokoro sanga ni waati bëe, min bë d'an ka koori kan ka se ponbasikili la. An ka labenw ke minnu b'a tobara be nogoya a kebagaw bëe bolo : koori sannifeere kebagaw, a donnibagaw an'anw yerew ka lakolidenw, MAKOCI bë minnu sara an ka baara kecogo numan n'an ka baara soro yiriwali kanma.

Tumani Yalam Sidibe

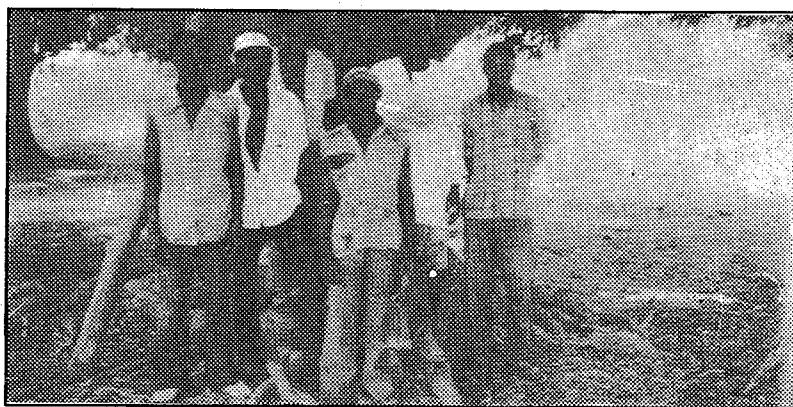
Bugula bë cendugu fe. Arondisimaye Zancébuguye. Ani yen ce ye bametere 7 ye. Bugula ni dugu minnu bë danbo olu file:

Tilebin fe: Zancébugu. Kérón fe: Sikoro. Worodugu fe: Zancela. Kékodugu: Fekimibe yen. Búgula sigibaga ye bamananw ye.

Bugula soro co go di?
Mögo folominye Bugula tutige o ye ba Nzajuguba ye. A kungo yaalato nana se tu do ma sogow tun bë ke o yoro la. A ye bugu tige o yoro la yen. A tun be to k'a fo a töngonw ma k'a be taa a ka bugu la. An'a terike bë taa bugula son fo kana bugula ke dugu ye. A sigibaa ye Kónew ye.

Dugutigi minnu temenna olu file nin ye

1. Banzajugu, ale ye san 11 ke.
2. Baboo, o ye san 13 ke
3. Cewgeni, ale ye san 25 ke.
4. Bacékura ye san 32 ke
5. Bafankoro ye san 21 ke

Dugu bonya n'a dogoya te, a sigibagaw ka baara de kofora

6. Bamacé Kóné ye san 18 ke	san 1984. Ka bo o san fo bi, dugu ye baara minnu ke olu de file ni ye :
7. Ba fangolo ye san 32 ke	1984 : dugu ye koori toni 86 soro.
8. Bakémögo Kóné ye san 25 ke	1985 : an ye koori toni 91 soro.
9. Baba Kóné ye san 27 ke	1986 : an ye koori toni 102 soro
10. Bacékura Kóné ye san 28 ke	1987 : an ye koori toni 125 soro
11. Ba Tege Kóné ye san 19 ke	1988 : an ye koori toni 126 soro
12. Ba Wojuma Kóné ye san 47 ke	1989 : an ye koori toni 130 soro
13. Bamusa Kóné. Ale de bë dugukunnabi. Alesigira 1994 san awirilikalo tile 18 nténen don.	1990 : an ye koori toni 151 soro
Bugula kéra duguyiriwatonye	156 soro

1991 : an ye koori toni 96 125 soro

1992 : an ye koori toni 160 810 soro

1993 bënna ni sanjiko geleya dönni ye. Min soro, o kéra koori toni 101 döron ye.

Ni Ala sonna an b'a fe ka koori toni 18 000 nögön soro 1994 san na.

Dugu baarakeminew
Bugula ga mume ye 48 ye.

Dabanana : 30

Dabafin : 44

Wotoro : 20

Dannikélan : 21

Kurucilan : 12

Koori pönpé : 23

Bin faga pönpé : 15

Sarimisi : 120

Fali : 15

Ba : 450

Saga : 310

Se : 2521

ani fen wërew.

Bugula kéra kafoyiriwatonye san 1989

Bugula ni dugu minnu jera

kafoyiriwaton na ye Sirakoro, Falaba, Tonfa, Zancela, Kimi, Sido ani Kuru ye.

Bugula ye baara kologirin minnu ke an ye minemaraso fila jo, ka kalanso 4 jo cew ka kalanso fila, musow ka kalansofila. Duguyekobalan fila jo ani misiri saba ni misisogoyorokelen. Kalanden hake 165, karamogo 6, ce karamogo 4 ani musokaramogo 2. Kalanden ceman ye 110; musoma 55. Ce kalanden jolen 16; muso kalanden jolen 10.

- Ton biro mogow
 Ton fa : Bamusa Kone
 1 Peresidan : Bakari Kone
 2 dankan Siyaka Kone
 3 Ton warimarala Seku Kone
 4 Ton sebennikela : Jakarija Kone
 5 Dankan : Solomani Kone
 6 Ton fokabenna : Adama Kone
 7 Fokabenna : Aramatu Kone

Solomani Kone n'a be wele ko Bekeni Bugula
 Animator don

KA SE DUGUM MA

Sarati laban ye tuma jumen ye?

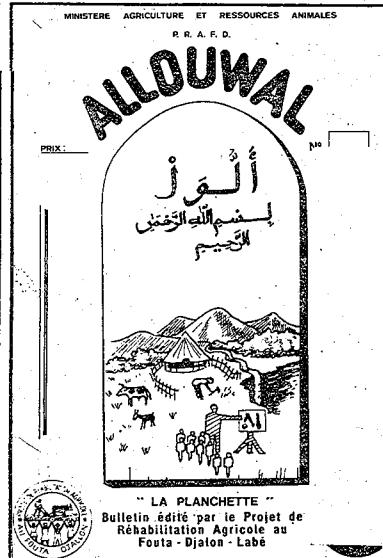
(Mamadou Lamara Ba ka lase)

Kabini san 1948 dije seleke 4 benkansében dakun 26 nan sariyakise I dantigera, min ye ladamaniko daga adamaden bee ye. Kuntilenna joli, naniya joli tara kunfinya keléli kanma ka bo dije dugukolo kókan.

Nin y'a san 30 ye, san 1965 setanburu kalo tile 8 dola, an naniya sirila Teheran (Iran jamana faaba) kono, ko ka setanburukalo tile 8 ke taasibiladon ye ka nesin kalanbaliw lahala ma. San o san, o waati kofolen in sanyelema kubén mana se kunfinya kelé kelenw hake ni waleya tiimelenw be ta ka yanga fan bee fe. Nka ciyen na, ko in legese lakika be min?

Da hakew ye gundo borotolan ye.

San 1950 yere la, Eliseneri (Danimarki jamana fan do) kono, kunfinw hake jatelen kera mogo miliyon 150 ye. San 1990 marisikalo kono,

Kunnafoniseben "Allouwal", Lagine fasokanw demengafe

dije seleke 4 musow ka lajeba kene kan kunfin hake folen ni miliyari ce ma janya Jopitiyen (Tayilandji jamana) ni Bejini (Singujamana) kono. O jigilatige hake in na, mogo saba o saba, fila ye muso ye. Sanfesara-csyor be min sankonkan'a sebekomayor jininkali ke? K'a da n lamini kono koketaw kan, n hakili la tulon de be ka ke kunfinw

na. Yannisetanburukalotile 8kase, bee lajelen bejungan kunfinw togo la. Setanburukalo tile 8 mana temen, naniya jenjon si te waleya kunfinya bana lajoli kanma. Kow bee ke i n'a fo an sigilen be ka fiyento tilennen mafile dingue ma, k'o makari doron mine. An te foyi ke walasa a kana jigin dingue o kono. Walima a be ke i ko an ne be fiyentotaato la janitu la, k'o makari mine foyi te k'o ka janitu bali.

Ala koson, an k'an joyoro fa doonin sa ! A file, san 1989 kono, dije seleke 4 tonba "Nason In", tun y'a naniya ka kunfiya silatunu ka bo dije kono ka ben sanba-sabanma ma, an ni o waati bolodalen ce ye san 4 danma ye! Yali osaratitalen bena tiime wa? Walima o saratilaban bena tiime tuma jumen tuguri?

Ne dusukunnata be se ka jate kodonbalifewn ye, nka n'an be kunfiya keléli sanfesara de nofe, fo anka naniya

siri min kono, togodalamogow kunkanko sebenw n'u yere hamankano sebenw bee ka seben u fasokanw na. O temennen ko, maa kalannenw walikanw na (tubabukan, larabukan, angilekan) bee ka kan k'u degefasondosebennin'a kalanni la walasa k'u ni fasokan-n-a-m-o-g-o kalannenw cesiraw taamali nogoya.

Fasokan kalanni taabolo be yelema soroko ta fan na, an ka kanw be ke baarakeminewye okoson. Kanw nafako be yiriwa. Ne hakilila, nin y'a ko in boda sabatilen kelenpe ye.

Yali a te fo an ka kanw na ko "n'i siranna ne ne k'i te se ka kunkolo ceci" wa?

Nin nabile in bora Lagine jamana kunnafoniseben kono min togo ye "Aluwal" ye, ka nesintogodalamogow ma.

Bayelemabaga: Bakari Sangare

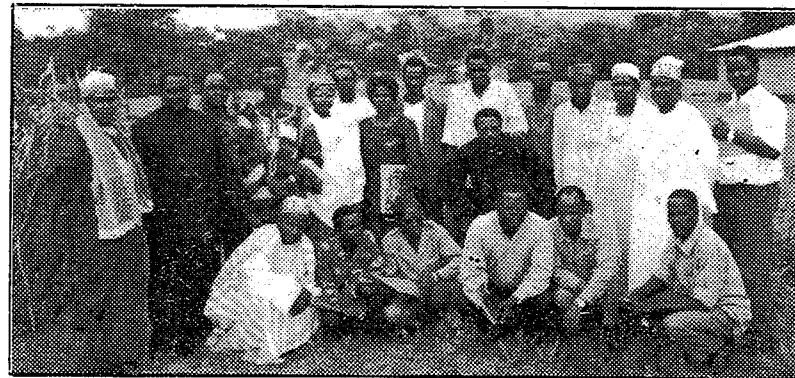
An k'an ka sigidaw lakana walasa dugu sigi be diya an bolo

Kalan ka di, a njogon te !

K'a ta okutobukalo tile 9 na ka s'a tile 15 ma, jamana duuru lakoliden-karamogow n'ukunnafo-n-jenseennawye njogon soro Lagine jamana kono. Mali, Burukina Faso, Benen, Nizeri ani Lagine yere. Kunnjogon kelen njogonlaje kalan intun b'edon UNESCO ka denmis'en kalanko sabatili baarabolo de kadara kono. Baarabolo in sifilesan de ye ninan ye. O de kanma, kafo kelen sugandira jamana kofolen ninnu kelen-kelen b'ee kono baarabolo in jujonn'i kanma. Mali ta ye Nonon kafo ye. Lagine ta ye Labe kafo ye. Sababu min be kafo-sugandi in na, o de ye arajoso soroli ye yen ani lakolisow. Fen kelen de be yen min ka kan jamana ninnu kelen-kelen b'ee la. O ye geloya ye denmis'en ka lakolilataa la, sanko den musomanw ta. Walasa ka fura soro denmis'en ka lakoliko geloya in na jamana kofolen ninnu kono, UNESCO ye baarabolo in sigi sen kan min be kunnafoni laselaw joyoro nafa don denmis'en somogow dusudonni na ka nesin lakoliko ma.

Baarabolo in be cogodi Lagine?

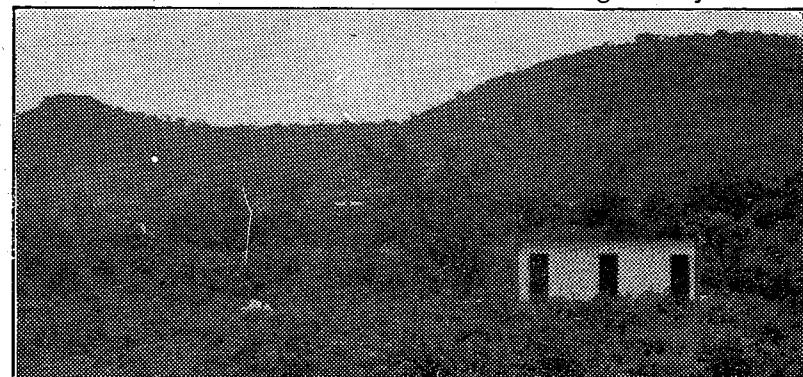
Yeko be foko ban ! Kunnjogon kelen an be Lagine ke negefan kan k'a don an senkoro. Dubreka; Koya; Mamu, Dalaba foka se Labe, o min ye baarabolo in basigidugu ye, an ye fen ye, ka fen men ani ka faamuyali ke. Hali

Kalan kelaw ka jama-na-ja talen njogon fe

Konakri yere (Lagine jamana faaba), ni dower ko te kalan ko, o koni be senna ! Mogo lojuratow ka kalanso (baarakalan ni kalanje); npogotigiw ka bonogolakalanso fo ka se balikuw ka kalansow ma, olu be fan b'ee fe. Fen minye denmis'en ka kalanko ye, an y'a jatemine fan b'ee k'o ye ko ye min be netaa sira kan. Denmis'en musomanw ni cemanw dorogolen be kalanso b'ee kono. O ye nisondiyakoba ye ka masoro, baarabolo in sababu la, Lagine kalankonemaaw'y'a faamu (ani denmis'en mansaw) koceya nimusoya ma fo nka dennumanya de fora. K'an be waati min na i ko sisani cemannin be se ka tufaden min sigiducemance bon joli la, ko musomanin fana be sek'osigivalima ka temen o la yere. An sera yoro o yoro, ni kalansokoro te ka r'okuraya i b'a soro sokura be ka jo ka fara u kan. K'a ta Konakri fo Dubreka, k'a ta Koya fo Labe, an y'a kolosi ko ni kalanko ye jamana nema ka nininfenw ro kologirin do ye, ko fen don fana min jukoromadondonnen don jamanaden fanba fe. O

kanma, denmis'en fana ka fota kera yere demen ni ladonbaga walenumandoum ye. Odekanma, k'a ta sigida lakanakalanw la, ka se kenye ni yere tangakalanw ma, olu b'ee be don waati ni waatiladalakalan bolodalen hukumu kono. Bi, kalanko ye baara ye, denmis'en ka kalanko ye baara ye, Laginekaw ye noba bo min na. Tij'e don, halibi keta tow ka ca. Nka min be sen na, o be mogo ne mine bo.

Lagine ye neema jamanaba ye, ji ni kungo jiriw te ban yoro min

Kalanden-koro-kalan
Kalanbolo sigilen be sen kan Lagine duguw kono kalanden koro kanma. Doonin b'onibalikukalanc'e, nk'a fana be balikuninw de kunkan. Mogo minnu ma garisege soro ka taa lakoli la animinnuderesa netaa soroli la lakoli la, ka da geloyako d'ow kan, kalanso

dayelennen b'olu ye, u be seka taa d'onnini ninyoromin. A kalansen ni lakoli lakika kalansen b'ee ta ye kelen ye. A ka c'a la yere, n'a min hakili diyara ka kalanso fitiinin kunce kalanso lasoro (kalanso 6n an bara yan), o ni lakolidenw be je k'o kuncekalan o njogondanba ke. Ni Ala y'a demen, a ni a tonjogon lakolidenw be sira to ke njogon fe kalanko dakun na. O ye fen ye min be jamakalan darajatigiya !

Balikukan

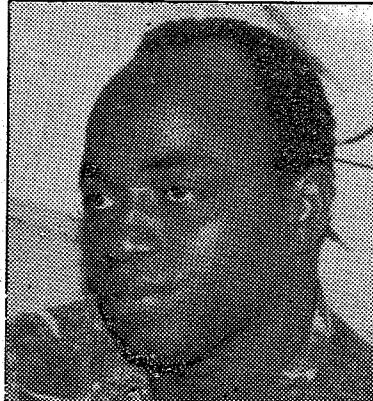
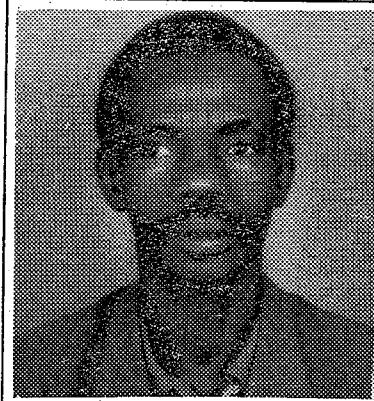
Baarakalanyoro b'ee kono, i b'a soro balikukan bolofara do sigilen don sen kan. A be ke tubabukan na. Nka, o sanfe, balikukan sinsinnen don fakan la Mamu ni Labe (an ma Lagine mara d'ow ta lakodon). Mamu ni Labe ye balikulandugubawyefakan

la, nk'u sawura te kelen ye. Mamu ta be ke ni sigini ye an ka jamana duuru ni farafinjamana fanba jelen don min na balikulanko la. An b'a fo sigini de ma ko "laten sigini" (Jekabaara b'o sigini de kan ani Kibaru). Nka, Labe fakankalan be ke ni larabu sigini mabenennen de ye, min b'a to fankan

danmakolo bë sé ka sëben.

Misalila, bamanankanna "ŋ" te soro "laten sigini" na. Odekanma o signidenkera maben ye "laten sigini" na walasa ka bamanankan sëben a nëma. Fakan kalanna sigini o signi na, a dan te a ka kalan wa ani k'an yere mako ne n'a ye?

Kalan ye hëre baju de ye a sorobali n'a sorobaga bëe bë min lakodon. Kalan de bë jamana nafa ka masoro a bë jamanaden kelen-kelen bëe bo yeredonbaliya jonyajuru

Musa Dunbiya ni Mamadou Alu So, Mali ni Lagine dugumakalanko baarabolo nëmogow

a. Dugumin mana ofaamu, k'a konomogo fanba kalan, o dugu de be temen dugu tow la dijenatige sira bëe kan. Jamana min man'o faamu, ka jamanaden fanba kalan,

o jamana de b'a ka yere mahoronya diyabo. I n'a fo an ka jelimo man di Kanja Kuyate b'a fo cogo min na, "Céya te, musoya te, barika de kofora. Mogob'i woloden de dòn nk'i t'i sudonden dòn. An ka cemanninw ni musomanninw bëe kalan, n'o kera an bë wasa". Ladilikan in faamuyalen bë soro kosebe Laginekaw fe.

Tuman Yalam Sidibe

Penemaya sinsibere ye kenyea deye. Kenyea songo te soro adamaden fe. Ale de ye sorotaw sababujuman ye, i n'a fo nakosene, forow seneli, kalansonw ni sisow joli, kolonbaw senni, jasaw donni jégeminew, bagangenni ka da bololabaaraw n'u nögönnaw kan. A bë fo wa tinje don fana ko "koli ni dëse ye jënögönjuguba ye adamaden ka penemaya la."

Mogokelendonwo, mogo sigiyoromaw don wo, n'u ninta wali hake te Faso ka soro nasiraw la, adamadenya kojew la, fo ka se kalankow ma, olu de bë wele ko dësëbagatow.

O mogo kofolenw ye pasadimitow, nanbaraw, maakorobaw minnu bë segennafiyebô la, baarakebaliw ani minnu fana te dakun si la soro da nasiraw la, ani denmisenni minnu bë yermabilayaala duguw,

Jantonyerela koro ko ka ni Dëse kelébere

kafow, kubedaw ani galodugu konona la.

Dëse sindi ye mun ye?
Dëse jubaju ye adamaden ka soro nagasili ye, o y'a folofolo ye, n'a kera mogo caman ye banaw nasira wali baarakalanbaliya ye ni kalambolo sorobaliyaw ye.

Dëse bë soro fana delinanw n'o ye salaya ni banyere la. Olu de fana bë ke kulu camanw ye, an ka duguw, kafow, kubedawani galodugu konona la, k'u ke kerefèfenw ye soro daw, kalankow, adamadenya taabolow la, k'u ke donni ye jama wali jama kan.

Nka jateminew y'a yira k'an ka jamana yere de ye dëse jukoroma tintin Faso taabolo sariyaw la, barisa politikilamogow ye jamana sigi a senteké kono, u ka baara bolodalenw sababuya la, i n'a fo doboli baarakeyorow mogow la, ni

baarakeyorow datuguli, ni baarakebaliya.

Jamana ka soro daw nagasira, ka jamanadenw bila siraba kan ka duw ci, ka cew n'u muso fara, ka denw n'u faw tinje nögöñ ye ka tugu banaw ni saya kan.

Odekanma, bi Malidenw te nögöñ kan me. Barisa bëe lajelen b'i ka dònkilida i yere koro. Nka, danbe, adamadenya, hiné, sinjiya, badenya, siginögönya, korya, dögoya silasara.

Penemaya sigifénw fana bëe ke dëse sababuya ye, n'o ye latigëjugu ye, i n'a fo kaasaraw minnu bë ke sanperenw, pankurunw jikankurunw, sisikurunw, jakungo ni ji ka walankatanni kan.

Dëse kér'an siginögönye
Dinjésosigisigibagaw te fo ka ban. Nka, adamaden de bë penemaya yiriwa k'a jiidi-a-yere-ka waati konona

la. O siratige la, a kolosira ko segen ni nani kér'an siginögöñ ye, n'o ye gerebuw ani yeredonbaliyakow suntile, ka yere wolo ya ni danbe lakosi duw, kafow, duguw, kubedaw ani galoduguw konoma la.

Odamantankulu de kera sababuye ka Jamanadenw muruti fangatigilamogow ma. Ayiwa, ni dëse dili ma boka boanka Jamana kono, adamadenw te kënë abada.

Dëse kelébere bolodara
Okutoburukalo kera dëse kelé kalo ye. Mali fangaso ye dëse keléli sinsin bolomafara de kan.

O siratige la, nëmaaso ye feerew tige walasa ka bëe lajelen hakili latige Mali konona la, ka demen lase dësëbagatow ma, ka pasadimiw, kunkololadimiw kelé k'o banaw silasa, ka feerew boloda minnu b'u kunben ni ka adamaden ka

fiyejuguw ka bɔ a farikolola,
a kɔnɔna la.

Bolodako fɔlɔ

Faamuyali suguya bɛe
kera fasokotigilamogow ani
forobabaarakelaw, ani
nenemaya foniseerew fe,
walasa ka dese dili bɔ ka bɔ,
an ka Mali kɔnɔna la.

Bi, o welewele kera

sababujuman ye ni tɔwani
forobakesuw sigira sen ka,
ka demen nesin
desebagatow ma.

O siratige la, Mali
nemaaso ye wariba labila
dese keleli sira kan.

Bolodako filanan

Ko ni bolofununna, a be
da bolotigi kan de la. O de

koson, desebagatow y'u
miiri, k'u taasi, k'u ka
demew ke baarada
ncininw ye, k'u kalan
baaraw, ka nεnemaya
kalan fana tugu o la walasa,
olu b'u yerew ta.

Sinjεsigi baaraw

Mali nemaaso hamie
ka demen bolofara

jensennen ye jamana kɔnɔ
walasa ka Faso jukɔrɔma
tintin dese keleli la.

An ka don k'a ye ko dese
sindi fɔra k'o dɔnnakari nka
fo ka dese dili bɔ, o te se ka
ke fo ka dese keleli ni
sɔrokow taabolo la baara
nɔgɔn fe.

Bubakari Kulibali

Kunfεfurata jɔyɔrɔ kεnεyako la

Nin kera terima fila ye ko Sekuni Alu, minnu be nɔgɔn
bolo kabini lakoli la fo kana
baara sɔrɔ, ka muso furu
waati kelen na. Sekuminye
kalan laban, o kera
forobabaarakela ye
lenpokow ciyakedala. On'a
muso ye den fila sɔrɔ. Alu
min ma kalan laban, o ye
baara sɔrɔkεnyεre yekunda
safunedilan izini dɔla. On'a
muso ye den saba sɔrɔ,
filaninw be minnuna. Teriya
diyara f'u ye dugukolo jini
Bamako sonsorobugu dɔla,
k'u ka duw jo k'u tugu nɔgɔn
na. N'u ka baarayɔrlataaw
te, minnu siraw te kelen ye,
n'uyɔrɔka jan nɔgɔn na fana,
u te taa yɔrɔ la nɔgɔn kɔ. O
tun ka nɔgɔ u bolo bawo bεe
b'i ka moto "kamiko" kan.
Teriya diyara f'u ye nɔgɔn
tɔgɔda, ka bεe tɔgɔman d'i
ma, k'o kalifa bεe muso la.

Nince fila ye kɔnɔdimifura
jima dɔ komen k'o jini k'o
san. Bεe y'i ta lamara
konuman sabu mɔgɔ te
kɔnɔdimi wulituma don. A
fura tun be butelimankannin
min kɔnɔ, angilekan de
sebenneni b'on'a forokokan.
Mɔgɔ min y'a ko f'u ye k'a

don u kun ma, o k'a buteli
datugulan ne kelen be
kɔnɔdimin sumaya yɔronin
kelen, ka kɔnɔdimintɔ lafiya
i ko fosi tun t'a la; k'a ne fila
wali ne saba be se ka ta ni
kɔnɔdimin ka jugu.
Furafeerela minnu be
suguw ni siradaw la, ani
minnu be bɔlonna yaalaw ni
donkabow la duguw
baarakeyɔrow ni sow bεe
kɔnɔ, olu ye warjininaw
dɔrɔn de ye minnu t'u ka
furaw sidɔn, kuma t'u
tacogow ma, an'u be bana
minnu furake. Olu donbagia
ye tubabu furakelilaw ni
farafin furakelilaw de ye. Ni
mɔgɔ min m'o yɔrɔ jate minε
furassanniko ni furataliko la
fo ka da furafeerela
gansanw-dalakumaw la, o
tigi ye yεrelajabala lakika
de ye bawo furakelilaw ka fo
la, hali ni furaw ye suguya
kelen ye, banaw suguya ka
ca wa adamadenw farikolow
te kelen ye. o siratige la,
fura suguya kelen be dɔw
ka kunkolodimi, kɔnɔdimiani
dimi werew kεnεya k'u ban
pewu. A te fosi ne dɔw ka
banaw la. A be dɔw ka
banaw juguya ka taa a fe. A

be dɔw faga. Obεe dalen be
faamuyali ani hakilijakabo
de kan. Mɔgo kalannenko
wali kalanbaliko t'o la, ka
masorɔbanakow mana wuli
dɔrɔn, bεe dama kakan
hakiliwuli, jɔrε ani siran ha.
O de bεna ni kunfεfurasan
ye bɔlonkɔnɔnawla, fo ka da
ofuraw n'utacogola, minnu
nefobagaw te kεnεyakow
mɔgɔ yamarualen ye, fo
feerelilaw dɔrɔn. Olu dɔw te
hali u tɔgɔw sebenneni don u
wolokanwna, kuma te furaw
tɔgɔw n'utacogoma an'u be
bana suguya minnu kεnεya
n'olu sebenneni be kan
caman na, faransikan,
angilekan ni larabukan be
minnu na. Donniya ni
yamaruya minnu be
furafeerelaw bolo, o ye
furaw gansili ye dugu yɔrɔ
be la k'u kofɔ, k'u don
mɔgɔkunma, k'ubεe feere
k'u ban, ka tɔnɔ sor'u la, ka
taa o warid'a tigima, k'utige
mine ka sɔrɔ ka fura werew
ta, ka dugu minε n'u kun ye
kokura. N'olu fana banna
feerela, dɔw be ta tugun. A
b'o cogo de la kudayi. Ni
mɔgɔ min dara u ka furaw la
fo k'u san, n'u ma bεn

sababa ma, o tigi n'a ka
mɔgɔ mankan ka jigin
furafeerelaw ni mɔgɔ werew
la, n'olu de kera furaw
lakodɔnnisababuwyebawo
n'u tun m'olu kεnεya, olu
tun t'u kofɔ mɔgɔ werε ye. O
de kera Seku ni Alu ka
kɔnɔdimifurasan ye, bεe k'i
ta lamara konuman sabu
mɔgɔ te kɔnɔdimi wulituma
don.

Nin ce fila la, kɔnɔdimi ye
mɔgɔ fɔlɔ min minε, o kera
Seku ye. O ma girin ka d'a
ka fura kan. O sigar'a la.
Nka, dimi juguyalen, o y'a
buteli datulan ne fila min k'i
da. O ye su bεe ke sunɔgɔla
fo ka dugu je. A ma wuli, a
ma kɔnɔdimiko kuma fo.
Dugu jelen, a solila ka don
Alu kan k'i kant'o ma, ko n'u
ka fura tun te, kɔnɔdimi tun
b'ale faga surɔ, k'a fura kapi
kojugu, ko fen o fen for'a
kan, o bεe ye tijε ye, k'ale
dar'a la sisan. O kumaw
diyara. Alu tulo la f'o ye
dugawu ke ko n'u ye warι
sɔrɔ, u b'a fura dɔwerew jini
k'u sankam masorɔ, mɔgɔ min
y'a kof'u ye, o k'a be tunun
tuma dɔw la wali do be far'a
sɔŋɔkan. Ubenn'o kan, ka

foli di njogon ma, bee ka soro k'ilaben ka taa baarayorola.

Sani fura were ka soro, Aluta kelen min b'a bolon'o ma dayelen folo, o y'o di siginogon cekoroba degunnedoma, kajen o kok'a jigi da Ala kan. O tigi ka konodimin keneyara joona cogo min na, o diyar'o ye, k'o bala o la f'o n'a muso dara njogon kan ka taa Alu fo, k'a weleenumandou, ka dugawuk'a ye. Taalen nefe, fura sorobaliya kera jorenankoye. Ateye neyere la. Ni furafeerela min nininkara, o be kule k'a tununna, k'a t'ukelen si bolo wa k'o n'a nana, mogow be girin a kan k'a caman san da gelen na, i ko "denkelendemebaga",

"dafurukubanin", "bobarabanan", "berebila", "n'gededen" n'u njogonnaw bee sanda gelen na.

Adewka fola, fura suguya kelen si te ban pewu. A caman de maralen be dogo la furatigiw bolo. N'olu b'a fe ka tono soro min na fo kun ni kun, u b'a fo k'o banna. O be tununka soro ka bon'a songo kura ye, furafeerelaw te wuli ka bo min kan cogo si la. Hali u te duman fo mogoye.

Ogeleya karabalen waati dekono, Alufana ka konodimi wulila ka sorale y'a ka fura d'a siginogon cekoroba ma. O fura mineliko senbora kumala. Okama, ay'amuso bila ka t'a terike Seku ka fura to mine. O yere de dar'a muso kan ka na ni fura ye.

Alu y'o fura kelen datugulan ne fila minta k'i da, f'a terike Seku ka segin ka ta ka so, o de ker'a sata ye. A muso ka fo la, kabini Seku y'a kodon fura talen ko, Alu ni here farala. A ka konodimi juguyara ka t'a fe. Abewoosi. Abenjunan, k'a kunkolo seri cogo bee la fo kan'a ja, i ko nin t'a la. Nka, Seku ni siginogonw b'e s'aka sotuma minna, oy'asor'a sara. Fura min y'a dakawuli terike keneya, ofura kelen dey'ale faga. O de b'a jira ko hali ni furaw ye suguya kelen ye, adamadenw farikolown'uka banaw te suguya kelen ye. N'o te, Seku ni Alu tun be njogon bolo cogo min na, mogo si t'a miiri ko do be do fagalifen d'a ma. O koson,

Alu muso y'a ko ta ni limaniya ye.

Alu sacogo mana nefo mogoo mogoye, otigidabali bannen de be kunefurataliko lagosi, k'a jira ko maasebebaara te, ko mogomin b'a yere kalama, o be se furakelila do de ma walasa o k'a ka bana sidon, k'a furako nenabo, ko farati te min na, o y'o de ye. Kunefuratali be ka lagosi don odonyorobee la jamana kono. Nka, don o don, yero do la, a be ke do sata ye. O faamuya ka gelen. N'a dun ma dabila, a kasara te ban cogo si la.

Amadu GANI Kante

Taasibila ka jesin Abdulayi Bari ma

Alamisadon, san 1995 setanburu kalo tile 21, dugumakalanko minisiriso ye laje do ke walasa, ka Abdulayi Bari jansa, siginikalankobaarada kono.

Hakililajigjinna, Abdulayi Bari bangera san 1940 a fatura san 1991 setanburukalo tile 22.

Ka fara jamana kuntigi Alfa Umar Konare ni setiginemaa Ibrahim bubakar keyita kan, fakan dunge caman werew tun be laje ni kene kan.

Laje kene dayelenne ko ni benbakanw fasa ye, dugumakalanko minisiri Adama Samaseku ye kumamuguke ka furetaanu a ka kelenw koson. Minisiri Adama Samaseku ye mankutun min bo o file.

jamanakuntigi,

setiginemaa, minisiri, jama ce n'a muso, bi laje mankannin in koro ka bon, bawo a kun ye taasi bilali ye ka jesin mogo ma, bee lajelensonna min ka janaya ma fakanw sankorotali tu tigebagawro. Ote mogowere ko ye Abdulayi Bari ko. Ala ka hine a la.

J a m a n a k u n t i g i , setiginemaa, minisiri, Abdulayi Bari furumuso jama ce n'a muso,

siginikalanko baarada wasoko do ye Abdulayi Bari farali ye a jemogow kan bawo a y'a ka jenamaya bee ke fakanw sankorotali baaraw dela walasa "ukana ke togodala-mogo-kan danmaye (i n'a fo a yere tun b'a f'ocogominna). Okoson, Abdulayi Bari ka sanga kunkurunnikelen "DNAFLA"

la, o be to bada-bada, anw hakilila dugumakalanko minisiriso kono. Amankutun seben min kalana san 1993 kono, Abdulayi Bari jenogon Isa Njai ko "Ni saya sera mogoba suguya dow ma, a be fo ko jiriba binna ko ke konow cerinkun ye, Abdulayi, anw be i ka sira bolen taama fo kunnawolo sorodon".

J a m a n a k u n t i g i , setiginemaa, minisiri, jama ce n'a muso, k'a ta fakan sankorotali baaraw la ka na se "Benbakan dungew" ton sigili ma, Abdulayi Bari ka baara kelenw te se ka fo ka ban. An be ce min ka taasibila kene kan bi, o ka wale dow file minnu b'a ka benbakan dunguya sementiya.

San 1975 kono, Abdulayi

Bari ye benbakanw matarafali jekulu do sigi sen kan min togo ye "Benbakan dungew" ye. San 1979. 1987, Abdulayi Bari ye Bamanankan karamogo ya ke Mali seko ni donko kalanso la (INA).

San 1980 kono, a ye Mali fasa ni faso "piyoniyew" ka donkili bayelema bamanankan na. A tun be fakanw fasa "sara be benbakanw na" dilanbagawro. Abdulayi Bari y'a jeninyoro fin fakanw matarafali walew bee kene kan.

San 1985 - 1986 kono, A yefaransijamana kalanden koro baw ka bamanankan kiimeni jaratigeli ke. "Jamana" baarada sigibaga do fana don. K'a to Maya jeninibaarada la, Abdulayi Bari ye kunnafonisiben

sankore njemogoya ke (ale bilama be wele ko "jama"). Sorofe (kunnafoñi jenseñ baranin), Jekabaara kunnafoñisëben, jamablon, kunnafoñisëben "les echos, ninnu bëe ye kunnafoñi jenseñaw ye, jamana baarada kono, Abdulayi Bari ye minnu njemogoya ke. O bëe temennen ko, a y'a, jenninyoré fin faso politikiko kene kan. Min y'o walew nokann geleyaw ye, Abdulayi Bari ma kisi olu ma. O siratige la, a ye kasoladon kunntanwke, ani baara yoro yelema karabalenw. Nin geleyaw kera sababu ye, k'a ka faso kanu banba a dusu kun na, ka do far'a ka cesiri kan. Abdulayi Bari kera seko ni döñko tigilamogó ye, min jogo tun ye yemajigin ni hakilimaya ye. O jogow koson, Abdulayi Bari sera ka bili da jemufanga-nintionw-ce babolo kan.

Nin mogó suguya fe jago tono fofo tun ye hakilijagabo de ye, ka nesin i yere kewalew ma, bawo a tun be siga bila, ilai yere ka legesse kan. A haminankow lawaleyali kenew kan, Abdulayi Bari tun ka jate te waatiko kan, Faso kanu koson a y'a yere fanga dan kosagon. F'a ko don laban, Maliden ka sinjnesigi lasabatiliko numan kera Abdulayi Bari haminankoye.

- Jamanankuntigi, e yere tunb'a foa makò "Bebakanw donnida la, k'o tun ye jonya jurutigeliwaleya ni bongola sabatilan" ye kerenkerenneyala togodala mogow, ani "dijenatige"

daben kalanso". kura sinsinnan walasa ka maa-damado fanga balí".

J a m a k u n t i g i , setiginemaa, minisiri, jama ce n'a muso, An ka ladamunkilo bolodalikokura inwaatisenfe, min sinnan bena k'an benbakanw ye, walasa fasoden bëe sen ka don faso njetaa baaraw la, aw bëe y'a faamu ko Abdulayi bari haminanw lawaleyali wajibiyalen don an bëe kan sanga ni waati.

Kuma laban na, nb'a nini fasodenw bëe fe, kerenkerenneya la, faso denmisénw, Abdulayi Bari ka k'an bolo bada-bada misali ye, kunun njana ni bi njana.

Karamogó Abdulayi Bari, benbakan dunge, faso jigi, faso dankelen, faso b'i walenumandon boda-boda. Ala k'i dayoro suma.

D u g u m a k a l a n b o l o minisiri Adama Samaseku ye jama fo a ka tulomajo la. Nin kumaw kofe, Isa Njaiye kuma ta. Ale ko "teri ma kuma te ko nogon ye. Ne teri ye Abdulayi Bari ye, jamanakuntigi, e fana teridon, an bëe teri don. Nka a kera hakilinan ni wale karamogó fana ye. N'baw barika da nin laje in hakilinan numan soroñi koson..."

Isa Njaiye kuma sen fe, a da sera ani Abdulayi Bari ka nogondon waati ma, an'u ye nogon soroñi cogo min na. O siratige la a ko "Ne ni Abdulayi Bari ye nogon don k'an to karamogoya la, o don ni bi ce be san 10 bo, o sababu bora an haminankow ko kelenya ma, minnu tun y'an ka

dönniya soroñi forobayali feew ninini ye an fakanw na..." Kuma laban na, Isa Njaiye karamogó ka adamadenya, hakilimaya n'a ka fasoden numanya kofo. Poyi kalan fana kera ka karamogó Abdulayi Bari jansa.

A jenogon Mamadu Dukure y'a ka poyi kelen kalan "Daba njana" ka soro k'a yere jansapoyi kelen da o kan min sebenna "Benbakan dunge" mogow fe. O ko, signikalanko (DNAFLA) baarakelawfana ye poyi dow kalan.

Laje kunceli wale laban kera njogolondo ye, min kera kanajigila muso jekulu do fe.

O njogolondo bolen in ye kalan nafa mankutu musokunda.

"Jamana ka njetaa sabatili mankanka ke kalamenentigi damado kundoni ye". Kuma mugu ni naniya numan in si te jama nafa fo kelen : waleya." Abdulayi Bari ko ten.

Fakanw sankorotali ni jamana sinjnesigi sabatili koson, a wajibiyalen don an bëe kelen-kelen kan, an ka karamogó Abdulayi Bari ke misali ye sanga ni waati, ani k'a haminanwaleya. Bawo Jamana ka bongola temensira lakika b'a fakanw de kono. Karamogó, i ma sa, i b'i segennafine de !

Bakari Sangare

Jumadonfin

Jumadon, okutoburukalo tile 27 tilegan fe, koba kera Marakala ni Lénon ce (Segu mara) min ye Mali jemufangan dungew bëe jereyoré janya. Cewulen Mamadu Konate, BDIA (Bediya) politikiton nemaaba, o n'a ka ton in njemaa saba were tora siraba-kan-kasaara la. Ni mogó min be kelosili ke Mali politikitiko taabolo la, bëe b'adonko Cewulen Mamadu Konate iuny alanagaba disiba kologirin do ye. Ale tun be fanga sinamaténe tigilamogó ka serekulu de la. On'a taa bëe, a funb'a ka fanga nini ke sanga ni waati bec "kelengonibonya" kadara kono. Mankan lankolon kebagaw ni lange-ro fe wale juguw kebagaw tun te Cewulen Mamadu Konate don u do ye. Cewulen de tun b'a fo "k'i kera fanga nöfe cogo o cogo, o man kan k'i bila bi fangatigi lagosili la ka masoro a te a yere kelen ye, nka jamana mumé laamaseere de don". Cewulen ka kodon n'a ka ko-keardon de y'a to hali a juguw tun b'a ninyoréji sigi. Ale koni ntanyara sisan. Yali a ka politikiton bëna balo a ko wa? An be Ala delio dela ka masoro, mogó kelen walima mogó danmado, u jeyoré bonyara cogo o cogo, u ka saya man kan ka ke "ko te ne n kó ye". Kaburudo falen don sebemogó barikamaw la, a foà minnu nñama ma ko "nñabilabaliw". Nk'u sali yere de ye do fara kow ka nesoro kan. An be dugawu ke, BDIA politikiton ka se ka Cewulen a jenogonw ka baara to lase. Jemufanga yere ka nesoro kanma an ka jamana kono.

Tumani Yalam Sidibe

Jene dugu, Tapama jenepo ni wasa!

Jene ye dugu ye min kono kunkun n'a jenepo bce f'ra Jekabaara in kono ka temen. Nin yoro in na, and da be se fan fila doron de ma, bce lajelen bce se k'i yere ye min dugalen na. Olu ye dugawudanya ni kanuya ye. Jene duguy'o fila bce lajelen soro Tapama Jenepe de la, ka da latige n'a taabolow kan. Dugawudanya dan ye yeredi ye i fa ka danbe kanma. Tuma min na ni bozow y'a kanu k'u ka dugu terun ka se Jene bilama sigiyoro la, jine kafiriba do y'u bali o la. O ko u ma, ko n'u t'a fe ka ne dugu terunni ko ka se yoro in na, ko f'u ka dugu npogotigi bce la ce ni, a bce la sarama, a bce la dawulama ke ka sigida saraka. Bocogo were dun tun'to saraka la kelenpe ko. Ka npogotigi sarakata lajo ka dugukura sofolo tufaden folowwuli a fe. Odon, bozow bara, Tapama tun ye npogotigi san-tan-ni-wooro ye min tun ce ka ni aw'a falen tun b'a ni na kosebe. Mogo si tun t'a ye k'i b'i yere

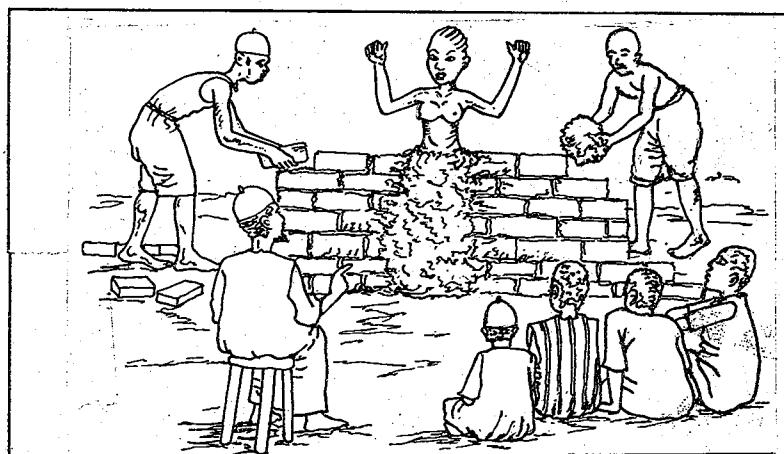
ni fisaya n'a ni ye. Aa, sigiyoro were te kabako la galosarama ka wolo ko de!! Jine kafiri in ka kuma tun te se ka bin mogo were kan Tapama ko. O de kanma dugu maa jenatigew y'u da. jogon nofe ka Tapama Jenepe fa segere. Uselen a ma, foliw bannen ko, u ye kuma bo ka bin a koro. U k'a ma ko: anbalima, dugukura sigidiya jub'eka du kono-fen

dugu ni b'one awa dugumogownidimi. Tapama Jenepe fa y'u nininka k'o ye munfen ye? U y'a jaabi ko Tapama Jenepe. Fa y'i sigi ka waati jan ke a ma kuma. Yoroon kelen, a girinna ka Tapama wele dane kelen. O fana bolibagato nana. Fa ye dugu cemogow nakan f'a ye. Tapama k'a fa ma ko : ni dugu ka here n'a ka netaa an'a ka dawula dulonnen be

tunutufadenwe. K'a fureya. Hali bi ni sini, mogow bce ta udamakasi Tapama Jenepe kaburu la (tufaden keyoro k'a bari kogo fe). Awa mogo mako nebali de be se yen nka mogo mako nebali te bo yen. O sababu bora bangebagaga dugawula. Nka, Tapama ka saya in kera jigilatigedanye kamalennin sarama do bolo. O ye Tapama maminecye. Ale y'i bolo d'a kun ka kule k'a fa yere ma ko : "Tanapo" O koro ye ko "su min b'a sen kan"! O fana kera o jamu ye. Bangebagabonya de ye Tapama ke saraka ye. Kanubagaya de y'a maminecye jamu ke "Tanapo" ye. Awa o fila bce de kera Jene kono ye bi. Bangebagabonya ni kanubagaya.

Ni an y'an ne fili ka taa jene misiriba fana ma ani jene walijukaburuw, an b'a donko Ala ye jene ke kobaw ka jogon soroyoro ye. Aa, jenedugu ni barika!

Tumani Yalam Sidibe

Tapama ka sarakaya kera Jene jinejuguw dusu dako ye

sarama do la deresi. Emana b'one a fen na, dugu be na here soru awa fo ka taa dije ban e danbe norolen na to dugu in na. Nka n'e ma son ka b'one i ka du-kono-fen na,

ne de la, n fa, e yere ka kunnawolo kanma dugu kono, ne dijen. A ye taa n ke dugu saraka ye. Tapama Jenepe y'a fakan labato an'a yere ka lahidu fo ka t'a kun

duuru fana tun be Banagalen bolo. A bce ce ka ni i n'a fo jine woloso. Maa si tun te se ka kelen ta u ro ka kelen to. Aa, Ala tun ye Banagalen son kosebe dere! Nka, maa negemaba konobara fafen te dower ye kaburu ntumuuk ko de.

Banagalen tun t'a don kongo ye. mun fen ye dije kono kuma te segen ma. Ni segen tun b'a kan, o dan tun ye wuli ka dun ko. Daraka,

Bamananna, don komo na de b'eyen, nka bokomona te yen. Komoye bamananna cefen de ye. Musofen te. Hali an bce ye ce ye, o ka fen te. Donkan be komo na. Nin tine tun b'a fe ka koro Ba Nagalen fe; Ale kera ka muso tow ladi. O de kera ka jaragelenya nafa ye, ka masoro kera sababuyek'a togoto komotu tarikula. Don do la Banagalen y'i kali ko fo ale ne ka da komo kan ko

barisa ce be dega min min, muso de b'o nono doñ! Denkece tan nifila de tun be

Banagalen bolo. A bce ka ceya dafalen don. A bce falendununinna. Denmuso

tilerofana ani surafana. K'a dun k'i fa, ka soro ka negeñ segeré waati ni waati. Banagalen tun ye komotumusokunw ro ñanasirijana de ye. N'a ko min bëe be son. On'a ta bëe, Banagalen ma fa dije kono. A ko ko f'ale de je ka da komokan. Muso dunte komo ye! Banagalen yesanduuru ke a be kunfemiri la komo yefereñ sorocogola. A ko k'a t'a fo a denw ye, ka d'a kan olu ben'a baci ka bo a bolo. A ko fana K'a t'a fo komotigi Moriba ye, barisa o têna son awa o b'a lanagasi ni korete jugu ye. Banagalen ta kera kamanagan ye. Kunfoyorontan, jigiyayorontan ani nedayorontan. Nin si ma Banagalen bo a josen kan komoko la.

Don do la, komobo dogodara. A dogodara k'a bila kungogon sabanan ma, n'o be ben subagakalo jumadon sabanan ma. Banagalen ko a yere kono ko: Haate ko si tuma sebalit. Ne ka komoyetuma sera.

Hali ni ne de be komo ye kanda ka sa, a koni be fode sa ko "muso te komo ye", nk'atena fobelen ko: "muso ma komo ye abada"! Banagalen tun y'a sago ta ka ban. A cira daga o daga la ale koni ka komoye doron. Komobo to tolen tile wolowula ye, Banagalen tora sunogola ka sugo gelon do d'a la.

O sugo kono, a y'a yere ye komofeleba do cema. Mankanba do bora san ni dugu ce ka n'a ma. O mankan y'a kamanagan haali barisa a ma bofan fosi

soro o la. Mankan in tun kodi? A ko : nagalen, Banagalen, kana naga iyere la foka filii yere ma. Baasiba de b'ola i kan. Dije kono bëe n'i ka keta don awa bëe n'i danyoro fana don. Danyoro kosagonbaga togo de ye ko yere tine. Kana komojinini k'a yeka masoroaw musolakaw ni komo te kunitenna kelen na. Dugu jelen, Banagalen yetiletoke sirannin isondiya kono. A siranna barisa a ma bofan soro mankanba in na. An isondiyara ko barisa a ka surun sisan sa, a ka jinifena. A ko "ne ma wuli folocew n'u ka komo ye n mankutu men. Ni ne wulira o la sadun, a fontena san ba yirika tine gelon ke donnin kelen nkalon gansañ ye de.

Komo bodon sera. Banagalen ye komo temensira tunnin do jatemine. Akonna ka t'ibugu o koro ko komoko in kera fen o fen ye, k'a na temen ale nekoroyen. Su kora. Musow ni denmisénw ani ce taafetigiw donna joona so kono ka dasogoudala bolo tora ce kulusitigiw danma

taya la. Bamannanna, n'a fôra ko ce taafetigi, o ye ce de ye min je ma yelen ce gundow la folo. N'a fôra ko kulusitigiw. Olu ye cegundotigiw de ye.

Komon'a mankanbabora. Dibifin n'a ka mankanbabora. A n'a ka ntalanw bora. A n'a ka kusiwbora. Komojelima b'a nefe k'ale yere bila sudunufobagaw cero. Komojelima be k'a mankutu, cew be k'a majamu. Dibi be ka finka t'a fe. I b'i bolo kuru k'a jo i nefe, i t'a ye sanko i dafemogo. Dibifin y'i pañ i ko kono ka komotu duguba in jojan n'a josuru ke komikelen kono. A panto ko ko : Ee, ne dibifin dibi farala bi. Muso ye ne megeru ye. Hali n'o têna o lakali, a kananaya konitena ke ko gansan ye. O folen, komotulu ce bëe y'u kumin. O de kera sinje folo ye ka bi dije dara, mankan ka tunu komotulon kene kan komiwaatinin, kelen kono. Banagalen ni koretew kera nogonna.

Saya for'aniko. Nka, komo y'a fure ta n'a ntumuwa ta ka t'u fili kulu-wolonwula cema fuganin na. Ale ka mogow m'a fure ye.

Afure yebaga kera muso werew de ye minnu tantaara dogonini na yen. Olu de kera a faga komo-jelinintabagaw ye. Olu fana ko k'olu te taa so belen. K'olu b'u sigi yoro ola sa, k'u berema-dugusigi yen. O dugu o de welera ko musodugu. Yen, somaw kera musowy. I komimuso te taa ce ko, u ko-golen, u wulira ka kelebin u dafedugu do kan. K'o mine ka yen muso bëe faga, k'a

denmisén bëe faga ani k'a maa jenatige bëe faga k'olu jolike k'uka komojelenin son. Fen min y'a cew ye, u taara olu k'u ka somasirifénw n'u ka yere negedafenwye. Nka dugu ko bëe tora musow taya la. Musodugu be min?

A bëe yen, siga t'o la. Nk'a be yorominsa dugukolo in kan...

Tumani Yalam Sidibe
ni Bugari Burema Male
Ka bo Nafaji

POYI

Bi duguyiriwatónw

Bi duguyiriwatónw kuma cayara.

Ben te tonjemogow ni nogon ce,

Ben te tondenw ni tonjemogow ce.

E ! n balimanw ne jorola.

Tondenw ko,

Temogow y'anw ka waridun.

Temogow ko,

Tondenw ma juruw sara

N balimaw fiye be min ?

Tondenw na wa ?

Tonjemogow la wa ?

Tinjetigi donnen te,

E ! n balimanw,

duguyiriwatónko

Kera kamanaganko ye.

Duguyiriwatónko

Kera komonafliko ye

E !! n balimanw, ne

siranna.

Danaya minen jegenna,

Danabaliya minen fara k'a bón;

E ! n balimanw, ne be hamí

Ni duguyiriwatón ka sini ye.

Daramani Bankali
Balukukan karamogo Kilela

Nin san in na, kongo donna surukuba ka dugu kono. Ja sababula, no, kaba, sajo ni keninge si ma ne dugu senekelaw bolo. Kalo danmado, sumantigew ko, dugu jiginew bee lankolonyara:tiga, ku, woso ni banankuw bee bannen ko, bone suurula surukuba ka dugukonona la. Saya ker'utaama nognye sanga ni waati. Denmisew ni maakorobaw sara ka tugu nognon ko. Tile o tile fure wolonwula nognna be taa sutura.

Nin don in su laban donnent kabo kaburu kono, surukuba kongoto kamanagannen nana don k'i da a ka so kono. A ka kelenna hami senfe, surukuba hakili nana jigin a moke ka baro do la. O don, surukuba fitiinninnama tuny'a moke nininku u ni Cedugu mogow ni nognon ce nognonya kun na. Moke y'a fo suruku ye ko jo de be yenkaw ni namaw ce k'o sababubokasaara do la min kera degun ye a dugu fila bee kan. k'a ta o don na fo bi, balimaya be an ni

Cedugukaw ce. Nama te bagan mine u fe yen, wa Cedugu halala si te nama faga. Ninkumawfodón, nafa tun'tu la suruku bolo, bi u kera i ko sanu a bolo a hakillijiginnen ko u la, ka da waati n'a cogoya kan.

Dugu jelen, surukuba solila k'a ka taama npalan soso a makoneminenw na ka bo ka Cedugu sira mine. Surukuba taamara ka taama, fo ka tile krota kosebe kaba la. O tuma, a wosilen nana a sigi siradalajiri sunba do suma la.. K'a segennafijeb. Surukuba sigilen ka waati danmadoke, saba doy'ifofokana boakan. Foliwannen ko, sa dabali bannen y'i kanto surukuba, ma ko "suru-tile-fe-ye, koni o kadi?"

- Koro sa, balo ka koro ni lada caman ye, ni kuma diyara nda, n be se k'a fo ko balo ka koro ni lada bee ye. Dugu-bila-kongode donn'an ka dugu kono, walasa ka ni lakana, ne b'a fe ka taa Cedugu. Waatiyelmarake, nka nama ma bo nama la, ne b'a fe ka taa an'u cesira koro laje, ko te ten! Forontomugu bore koro o koro tisota be soro a kono. Surukuba ye nin kumaw ke ka sa jaabi tuma min, satemenn'a ka sira fe, surukuba wulila k'a ka npalan ta. A taamara ka taama. Fitirimagenda fe, surukuba tulo donna Cedugu sew ni sagaw kasikan na, o ye do fara a sen teliya kan, nka dugu sofelow yelen ko, surukuba ye siga-siga damine : "Yali Cedugukuw hakili b'u ni

namaw ce jo la wa yali a jo labatobaga be yen wa? Yali nama m'a jo tana cen wa, surukuba konoafileny'sigi dugu kofe jiri sumaw koro ni nin nininkaliw ye. Cedugu lakodonnen don n'a mogow ka njanaya ye sene la, nka dosoduguba fana don. Nin don in Cedugu donsonana doyaalatonana bo surukuba sigilen kan. Surukuba ne ni donsoke new kelen naani ye tuma min, a fora ka wuli n'a ka npalan ye. Donso k'a ma o yoro bee ko "nama kunbaba n'a nciininw be se ka boli de, nka Cedugukaw be lahidu talen tiime". Boli ma bo tugu. Tuma min ni donsoke ni surukuba halakilen donna dugu kono, dugu ce n'a musow bora i ko kono kulu kan'u kunben ni nisondiya ye :

- Taare, taare, anw n'an benbaw cesira bora kura ye.

- Taare, taare, anw benbaw sonn'u sonfenw na san nata diya kanma. Ninan diyar'an na, sanwere be mamana npiya an bolo.

Cedugu ce n'a musow, denmisew ni maakorow nisondiyalen ye surukuba kunben ni nin kumaw ye. O k'o surukuba jatigya nofe mankan wulila. Cedugukaw bee tun b'a fe surukuba jatigila ka k'u ka so ye, bawo a nana ben n'u ce jo sanyelema seli su de ye. Walasa mankan kuntaala kana janya, donsoke ko jama ma k'u k'a to ale ka taa sari dilan dunanke ye folo k'o kofe a yere b'a jatigila sugandi.

Sari minen k'o, surukuba wulila dugulamini kanma. Kelen-kelen, a donna

Cedugu so bee kono. N'a be bo, a b'olu ka saga fan do mamine. "Ijen-fent'anw bolo mogow mana bo josonyoro la sini, an b'i ninyoro d'i ma saga mana faga. Nka an ta don an ben'i lasoro cogo min". Dutigiw bee ye surukubajaabinininkumaw ye. O la a b'a fo dow ye k'olu k'u kan labo a ma, k'a fo dow ye k'olu ka filen konkong, ko dow ka tegere fo, ko dow ka... Selidon sogoma, yanni mogow ka bo josonyoro la, surukuba hakillatigelen taar'i da gala kan.

Kelen-kelen, fila-fila, Cedugukaw ye seginni damine ka bo josonyoro la.

Surukuba ye nunkoyele mangan damine. Watt danmado, filengosikan folo bora, surukuba fora ka wuli kikunda oboyorokan. Tuma min a surunyara yen na, galama konkong kan do bora, a ye nkori ke k'i kun da yen fana kan. A surunyalen yen na, a tulo donn'a welekan na, a y'i kunda yen fana kan. Tuma min a be surunya yen fana la a y'a welekan were men...

Surukuba ye selidon tile mumu ke taa ni ka segin na, a weleyorow ni nognon ce. Wulada ye surukuba n'a ka kongo soro nognona. Tuma min a deselen nan'da gala kan oy'a soro sogoko banna pewu. Surukuba bolila kongo min ne, o ma taa k'a to. Dugujelen mogow nana dunanke faatulen soro gala kan. Nata bonyako jugu be mogobila teges kono juge bila la senkorota nofe.

Bakari Sangare